

PERIÒDIC D'ARAN

AUTÉ

noveme 2018

N. 45

Prumères nheuades

CONTRAST DE COLORS DERA TARDOR

Era nèu s'auença en tot estonar as
arans i en plena tardor

NOEMI LASTERA

autoescola
pallars

Aprovaràs ràpid, conduiràs segur!

Vielha e Mijaran · Ctra. Gaussanch, 4
25530 (Lleida) · T:619 060 731

ESTERRI D'ÀNEU · TREMP · SORT ·
LA POBLA DE SEGUR · BALAGUER · LLEIDA ·
PONT DE SUERT · FRAGA · BARCELONA · BENASQUE

www.autoescolapallars.com

SERVEIS

CONSELH GENERAU D'ARAN

Passeg dera Libertat, 16 (Vielha)
973 64 18 01
info@conselharan.org
www.conselharan.org
Twitter: @conselharan
Facebook: Conselh Generau d'Aran

AJUNTAMENTS

VIELHA E MIJARAN

973 640 018
info@vielha-mijaran.org
www.vielha-mijaran.org

NAUT ARAN

973 644 030
www.nautaran.org

BOSSÒST

973 648 157
www.bossost.es/www
ajuntament@bossost.org

LES

973 648 007
www.les.es
info@les.es

ARRES

973 641 819
www.arres.ddl.net

BAUSEN

973 647 024
bausen.ddl.net

CANEJAN

973 648 160
www.canejan.org

ES BÒRDES

973 640 939
www.bordes.ddl.net

VILAMÒS

973 640 739
www.vilamos.es

SERVEIS MÈDICS

EMERGÈNCIES

112

Espitau Val d'Aran (C/ Espitau 8, Vielha) 973 640 004
CAP (C/ Espitau, s/n, Vielha) 973 643 140
Dispensari **Arties** 973 642 847
Dispensari **Bossòst** 973 648 211
Dispensaris **Les, Canejan, Bausen** 973 648 229
Dispensari **Salardú** 973 645 818
Dispensari **Arres** 973 642 694
Dispensari **Es Bordes** 973 642 039

FARMÀCIES

Farmàcia Palà (Vielha) 973 642 585
Farmàcia Català (Vielha) 973 642 346
Farmàcia Almansa (Bossòst) 973 648 219
Farmàcia Almansa (Les) 973 647 244
Farmàcia Palà (Baqueira) 973 644 462
Farmaciola Palà (Arties) 973 644 346
Farmaciola Català (Salardú) 973 644 225

SEGURETAT

Mossos d'Esquadra (Vielha) 973 357 285
Pompiers d'Aran 973 640 080
Guàrdia Civil (Vielha) 973 640 005
Policia Nacional (Les): 973 648 014
Centre d'allaus d'Aran: <http://lauegi.conselharan.org/>

AUÉ, periòdic d'Aran, naix amb la voluntat d'esdevenir la publicació de referència de la Val d'Aran i el punt de trobada dels habitants i visitants d'aquest indret singular. Amb aquesta finalitat posa a disposició dels seus lectors per a qualsevol suggerència aquesta adreça: aue@segre.com

La imatge més suggeridora de la Val d'Aran. La Val d'Aran ofereix als visitants i als mateixos aranesos estampes d'incridible bellesa. Per a donar-ne testimoni, en aquesta secció AUÉ vol recollir

AGENDA

Gospel

7 DE DESEMBRE. Un any més, arriba el concert Gospel a Vielha a l'església de Mijaran. En aquesta edició anirà a càrrec del grup Charleston Gospel Voices. Les entrades es poden adquirir ja a l'Oficina de Turisme i tindran un preu de 15 euros, l'anticipada i 18, a taquilla.

 ARANOIL

En Aran Oil hemos
tenido una idea...

¡AHORA TAMBIÉN

VENDEMOS LUZ

A PRECIO DE COSTE!

973 644 644 (24h)
info@aranoil.com

www.aranoil.com

en cada edició una d'aquestes imatges, la més suggeridora d'entre les que ens facin arribar els nostres lectors a aquesta adreça: aue@segre.com.

Lugares de Nieve @lugaresdenieve

«Baqueira y Torisme Val d'Aran se promocionan en el Winter Show 2018 de Estocolmo»

Lleida TV Notícies @LLTVNotícies

«#AIDiaPonent Una exposició fotogràfica a Bossòst ensenya la vida de la pagesia a la Val. Les instantànies mostren els canvis del sector a les comarques de muntanya.»

Diputació de Lleida @DiputacioLleida

«Col·laborarem per potenciar l'esquí femení lleidatà a les olimpíades #Beijing2022 a través d'una iniciativa liderada pel Club d'Esquí Val d'Aran, amb l'esportista Anna Esteve #MunicipisTerritoriTu @alexmarquez73 @aralleida»

Val d'Aran @Val_dAran

«#EraMongetada 2018 Pleno absoluto, gran ambiente y un tiempo excelente el pasado sábado en Bossòst.»

Biblioteca Vielha @bibliovielha

«Vos rebrembam qu'enquiath 19 de noveme podetz participar enes activitats commemoratiues deth 17au aniversari dera @bibliovielha: 2au Concors de #fotografia "Eth mèn Repopet" e eth 3au Concors de Microrelats. #BibliotecaGeneraudeVielha #17auaniversari #VielhaeMijaran #Vielhadetoti»

Cultura

17è aniversari de la Biblioteca General de Vielha

FINS EL 19 DE NOVEMBRE. Durant aquesta tardor, la Biblioteca General de Vielha commemora el seu 17è aniversari, i ho fa amb diverses activitats dirigides a tots els públics en col·laboració amb l'Ajuntament de Vielha e Mijaran. És el cas de la 3era edició del Concurs de Microrrelats a través de Twitter. Per participar és necessari que cada usuari d'aquesta plataforma segueixi el compte de la Biblioteca, i que 'piuli' un relat de 280 caràcters. Aquest any, la temàtica escollida per al concurs és la música, però ha de ser un microrrelat de creació pròpia i que no hagi estat premiat en altres concursos.

Obre la temporada d'esquí

1 DE DESEMBRE. Els amants de la neu i l'esquí ja han començat el compte enrere i és que en poquíssims dies l'estació d'esquí de Baqueira-Beret obrirà les seves portes per acollir als milers d'esquiadors que cada any visiten les seves magnífiques pistes.

aranTV era television des aranesi
Reportatges, entrevistes e era agenda d'activitats dera Val d'Aran cada dia en aranés.

Canal 51 ena Val d'Aran

De deluns a diuendres entàs 14.45 h e 20.40 h
Dissabtes entàs 08.00 h
Dimenges entàs 08.00 h

Seguis-mos en:
<http://arantv.xiptv.cat>

Modificacion de pressupòst entà sanitat

EN AGUEST DARRÈR PLEN, MARIA ÀNGELS ORDAX PRENEC POSSESSION DETH CARGUE DE CONSELHÈRA

CLARA VILLAR

TÈXTE: CLARA VILLAR

Eth darrèr plen deth Conselh Generau d'Aran aprovèc ua modificacion pressupòstaria de 200.000 euròs provients deth romanent de tresoreria entà destinar-les ara sanitat aranesa. Entath govèrn aranés, ei ua modificacion que non a d'alarmar pr'amor qu'era institucion encara compde damb un romanent de lèu un milion e miei d'euròs.

Ath delà s'anoncièc qu'era Val d'Aran poderie compdar lèu damb es sues pròpies federacions esportives, un projècte que dejà contemplaue era Lei d'Aran e en quau s'està treballant entà arténher que sigue ua realitat pròplèments. Eth Conselh aprovèc iniciar es tramits d'ua iniciatua legislativa comarcau entath reconeishement des seleccions esportives araneses laguens dera Lei der espòrt de Catalonha. Açò permete as esportistes aranesi concórrer a trauès des federacions araneses en campionats d'àmbit catalan, en campionats de nivèu estatau ac harien jos es federacions catalanes e a nivèu internacionau coma esportistes des federacions espanhòles.

En aqueth darrèr plen, era actuau presidenta dera EMD de Garòs, Maria Àngels Ordax, prene possession deth cargue de conselhèra d'Administracion Publica e Finances e Transparéncia deth Conselh Generau d'Aran. Ordax, substituís a Luís Carlos Medina, qu'eth passat 4 d'octobre renoncièc ath cargue de conselhèr per motius personaus e professionaus.

Se tractèc tanben era situacion dera turbelhada der arriu Garona dempús der esbauçament ena ribèra de Valarties eth passat mes de mai.

CONSELH GENERAU D'ARAN

SERVICIS

Er elipòrt dejà ei operatiu es 24 ores deth dia

Er elipòrt dera Val d'Aran compde dejà damb un servici de 24 ores dempús d'auer-se completat es òbres d'adequacion dera pista. Aquesta infraestructura acuelhie enquiara operacions deth Servici d'Emergències Medicaus, rescats de montanha, avitualmente de refugis de montanha, vòls toristics diürni e trabalhs aerians en nauta montanha. Damb es naues accions realizades s'a melhorat era sua capacitat entà balhar contunhitat ad aquestes operacions e acuelher d'auetes naues en orari nocturn. Se reformaràn es espacis interiors der actuau hangar entà que se pogue emplegar com zòna de servicis e sala de gestion d'emergències, tanplan, se bastirà ua plataforma de parcatge en un terren adjacent.

UN CÒP ABILITAT ETH SERVICI DE 24 ORES, ER AUTE PAS EI ETH BASTIMENT D'UN NAU HANGAR DAMB CAPACITAT ENTÀ 3 ELICPTÈRS QUE PERMETERÀ INCREMENTAR ETH SERVICI

Protocòl d'Intervencion damb ossi

**SERVIRÀ DE BASA TÀ QU'ES ADMINISTRACIONS IMPLICADES ENA GESTION DER OS BRUN ENES PIRENÈUS
POGUEN ACTUAR DEUANT CONDUCTES ATIPIQUES DE DETERMINADI INDIVIDUS**

TÈXTE: CLARA VILLAR

Eth Protocòl d'Intervencion damb Ossi enes Pirenèus, prebotjat pera Generalitat e eth Conselh, dejà ei aprovat pera Comission Estatau entad Patrimòni Naturau e era Biodiversitat. Aguest document, elaborat peth Grop de Trebalh der Os Brun enes Pirenèus e sometut a consulta des administracions implicades, servirà de referéncia entàs administracions competentes ena gestion dera fauna ara ora de préner decisions deuant conductes atipiques de determinadi exemplars d'os e se configurarà coma er esturment entà previer e resòlver damb rapidesa e eficacitat cassi de conflicte entre ossi e umans.

Atau, arrespon ara volentat d'acordar per consens ua estrategia d'intervencion deuant possibles exemplars problematic, coma ei eth cas de Goiat que, damb es antecedents d'atacs constatadi ath bestiar pendent es dar-rèri ans e d'acòrd damb es definicions d'aguest protocòl, a era consideracion d'os repetidaments predador.

Goiat se traparie a punt d'iniciar era dusau fasa deth Protocòl

ERA PRÒPLEU
PRIMAUEIRA
EI PREVIST
REFORTILHAR
ES MESURES
AVERSIVES
ENTÀ SAJAR DE
MILHORAR ETH
COMPORAMENT
DETH MASCLE
GOIAT

Categories e fases d'intervencion

Eth protocòl definís tres categories per conducta: er os abituat, er os problematic e er os damb problèms. Distinguí tres fases d'intervencion: ua prumèra de diagnostic, seguiment e execucion de mesures proactives

e inici de mesures aversives, ua dusau de marcatge der exemplar e renfortiment de mesures aversives e, s'eth comportament non meliore, ua tresau que contemple era captura e retirada der os.

TORISME

Aran se junh ar Hilat de DTI

Era Val d'Aran s'a aderit ar Hilat de Destinacions Toristiques Intelligents, ath quau s'an aderit setanta destinacions des dètz-e-sèt comunitats autonòmes. Aguest hilat compde damb zònes que s'includissen laguens d'un nau modèl toristic que junh concèptes coma era sostenibilitat, era accessibilitat, era governança public-privada, era innovacion e era tecnologica entà hèr front as rèptes toristics deth present. Entara conselheira de Torisme d'Aran, Anna Díaz, formar part d'aguest hilat signifieu poder accedir as donades qu'emplegue eth ministèri de Torisme d'Espanha, que permeterà

CONSELH GENEALU D'ARAN

AGUEST PROJÈCTE S'ENQUADRE LAGUENS DETH PLAN NACIUNAU E INTEGRAU DE TORISME E COMPDE DAMB ERA COLLABORACION DERA SOCIETAT SEGITTUR ATAU COMA DE RED.ES

Acòrd entara elaboracion d'un nau finançament

ERA COMISSIUN BILATERAU ACORDÈC CREAR UA COMISSIUN DE TRABALH QU'ELABORARÀ EN TERMINI DE TRES MESI UA PREPAUSA DE MODÈL DE FINANÇAMENT, TAU E COMA PREVE ERA LEI D'ARAN

TÈXTE: CLARA VILLAR

Era Generalitat de Catalonha e eth Conselh GENEALU d'Aran acordèren, ena sua Amassada Bilaterau, era creacion d'ua comission formada per membres d'ambdues administracions, qu'elaborarà, en un termini de tres mesi, era prepausa d'un nau acòrd de finançament entath nòste territòri. Aguest nau modèl darà estabilitat e non requerirà d'ua aprobacion annau coma enquiara e, ath madeish temps, se darà compliment ara Lei 1/2015 deth Regim especiau d'Aran qu'atau ac preve. Aguest nau finançament a de vier determinat peth PIB catalan, er IPC, era nòrma de despena e era corresponsabilitat fiscau entre Conselh e Generalitat. Era Conselheira dera Presidència, Elsa Artadi, destaquèc eth besonh de qu'Aran pogue auer un finançament que sigue mès estable e que dongue responsa as sòns projectes de país. Es critèris qu'an de regir aguest nau finançament son era autosufisença e era corresponsabilitat. D'aguesta manèra, maugrat era aplicacion der article 155 e era consequenta paralis des anteriors acòrds aprovadi entre ambdues administracions, era Generalitat da compliment ara Lei d'Aran en çò que tanh ath termini deth nau acòrd de finançament.

CONSELH GENEALU D'ARAN

D'auti acòrds aprovadi ena Comission

Ena amassada, tanben s'encuederen der estat de tramitacion des acòrds de traspas aprovadi ena darrera Comission Bilaterau coma eth desvolopament de competències arreconeishudes en matèria d'urbanisme, er ampliament de mejans en matèria elipòrtoaria e eth traspàs de foncions en matèria d'espacis naturaus. En

çò que tanh ara organizacion deth territòri ja ei aprovat e publicat en DOGC. Eth síndic d'Aran, Carlos Barrera, volec destacar era estreta colaboracion damb eth departament de Territòri e Sostenibilitat, que permetec contunhar treballant ena negociacion de nauti traspas pendent era aplicacion der article 155.

2018

EN AGUESTA AMASSADA BILATERAU S'APROVÈC TANBEN ETH FINANÇAMENT DER ACTUAU AN

1/2015

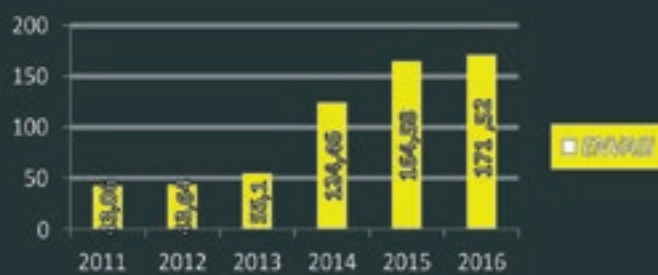
ERA LEI D'ARAN MÈRQUE AGUEST NAU ACÒRD DE FINANÇAMENT

I auec un acòrd tà dar un impuls ath traspàs deth servici integrat de Pompieirs e Emergències, damb data limit eth 4 de deseme

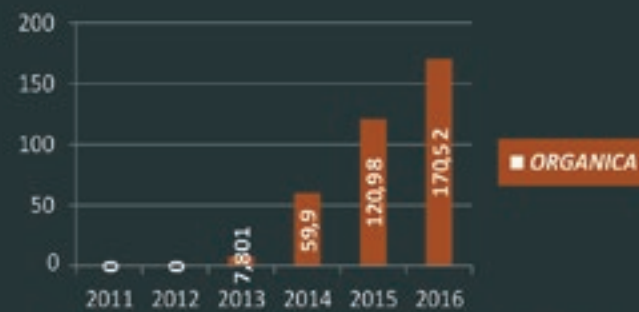
EVOLUCION DETH RECICLATGE

VAL D'ARAN

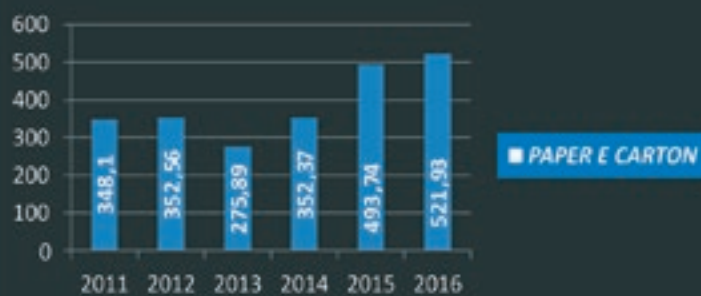
Damb er anim de milhorar era comunicacion e era transparéncia deth servici, s'actualize periodicament era informacion dera produccion dera recuelhuda selectiva en nòste territòri. Er increment progressiu e era conseqüenta milhora d'aguesti percentatges demòstren er aument dera conscienciacion ciutadana sus era importància dera conservacion deth miei ambient

En tres ans auem aumentat un 211,15% era recuelhuda d'envasi

En tres ans auem aumentat un 2086,15% era recuelhuda d'organica

En tres ans auem aumentat un 89,18% era recuelhuda de papèr e carton

En tres ans auem aumentat un 20,86% era recuelhuda de veire

En tres ans auem redusit un 9,73% era recuelhuda de resta

En tres ans auem aumentat un 80,50% ena recuelhuda selectiva

MOS AJUDES A CONTUNHAR MILHORANT ? - RÈSTA + SELECTIVA= ENTORN MÈS NET !!

Conselh Generau d'Aran
d'Aran

ROMERO POLO

Vielha, ena Expotural de Madrid

VIELHA E MIJARAN, QUE PARTICIPÈC ENA HÈIRA DER 1 ENQUIATH 4 DE NOVEME, COMPDÈC DAMB UN STAND PRÒPRI ENTÀ PROMÒIR ERA SUA AUFÈRTA TORISTICA AMASSA DAMB DIUÈRSES ENTERPRESES ARANESES

TÈXTE: LAURA RODRÍGUEZ

Vielha e Mijaran assistic entre er 1 e eth 4 de noveme ara 1èra edicion dera hèira Expotural en recinte IFEMA de Madrid. Aguest eveniment cerque era promocion dera natura, eth clima e eth torisme d'Espanha, a on i a representades enquia 11 Comunitats Autonòmes, e tanben diuèrses destinacions de montanha de païsi de tot eth mon. En aguest sens, Vielha e Mijaran i participèc damb un stand entà dar a conéisher era sua arrica aurfèrta toristica, en colaboracion damb diuèrses enterpreses deth territòri. Eth baile deth municipi, Juan Antonio Serrano, siguec present en acte inaugurau d'Expotural, a on i auec ua amassada entre bona part des bailes espanhòus e de d'auti païsi, en tot èster arrecebudi pera baileissa de Madrid, Manuela Carmena. Expotural constituís un singular espaci dedicat ara montanha, ath torisme de natura e ar entorn ruru. Ath delà, IFEMA-Hèira de Madrid, qu'ei daurit ath public, destinèc un totau de 10.000 mètres quarradi de superfícia entà complir damb aguesti objectius.

Er Stand de Vielha siguec present ena hèira pendent quate dies

AJUNTAMENT DE VIELHA E MIJARAN

Era AECC requestèc hons entara luta contra eth càncer de popa

LAURA RODRÍGUEZ

MARCHA SOLIDÀRIA

Caminada contra eth càncer de popa

Era AECC organizèc ua caminada solidària pes carrèrs de Vielha entà conscienciar ara societat sus eth càncer de popa. Atau, centenats de persones non dobtèren en hèr-se ath carrèr entà auçar era sua votz e díder qu'ath càncer de popa se li pòt vèncer. Un aute des objectius d'aguest acte siguec requestar hons a trauès dera venta de materiaus, coma samarretes o paraigües, entà

AGUEST TUMOR EI ETH MÈS FREQUENT ENES HEMNES OCCIDENTAUS: UA DE CADA UETIT HEMNES AURÀ CÀNCER DE POPA ATH LONG DERA SUA VIDA

destinar-les a accions entà lutar contra eth càncer de popa. Ena caminada s'arrebrembèc qu'aguest càncer se pòt guarir e qu'eth risc de patir-lo se pòt redusir en tot realizar exercici fisic de forma regulara, en tot evitar eth sobrepes e en tot regularizar eth consum d'alcoòl.

OCI

Nova edició de 'Vielha en scena'

Aquest any, el cicle d'actuacions familiars està format per sis sessions que tindran lloc un dissabte al mes. Així, l'1 de desembre es realitzarà l'actuació de Charlie Mag, titulada "Formidable". El 12 de gener, l'espectacle "La Gallina dels Ous d'Or" de ZZ Teatre. El 2 de febrer La Tal oferirà "Italiano Grand Hotel". El 2 de març El Sidral representarà "Nora i el Conte Perdut", i el 6 d'abril, el cicle Vielha en Scena tancarà les portes amb Festuc Teatre i la seva actuació "Adéu Peter Pan". Els actes es faran a "Era Audiovisuau" a les 18:00 h i a un preu de 5 euros.

AJUNTAMEN DE VIELHA E MIJARAN

CONCURSOS

Activitats a la Biblioteca

Amb motiu del seu 17è aniversari, la Biblioteca de Vielha, conjuntament amb l'Ajuntament de la localitat, ha organitzat dues activitats. Per una banda, s'ha engegat la 3era edició del Concurs de Microrelats a través de Twitter. Per participar és necessari que cada usuari segueixi el compte de la Biblioteca, i que 'piuli' un relat de 280 caràcters. També es durà a terme el 2on Concurs de fotografia "Eth mèn repopet", on es podran presentar fotografies de nadons.

ER AJUNTAMENT RESPON

Mejoras para las EMD

JUAN ANTONIO SERRANO
BAILE DE VIELHA E MIJARAN

Este año, el Ayuntamiento de Vielha e Mijaran, consciente de la situación económica que vive el municipio en su conjunto, ha decidido aumentar un 15% la partida anual dentro del convenio que tienen las EMD con el consistorio. Esta medida, con carácter extraordinario, se aplica para que cada pueblo pueda invertir el dinero en la mejora de los servicios que crea necesario. El Ayuntamiento ha encargado un estudio que servirá para establecer cuáles son los criterios que determinarán las aportaciones económicas que pueden recibir las EMD y sus obligaciones. Durante los últimos años, los presupuestos municipales se han visto afectados por la situación financiera que ha sufrido el Palai de Gèu de Vielha, y que ha condicionado el conjunto de la economía municipal. Pero, después de haber eliminado la deuda histórica de este equipamiento, y habiendo saneado las cuentas, podemos avanzar en los asuntos diarios que nos exige el conjunto de pueblos. La implicación del Ayuntamiento con ellos es muy importante, ya que hay bastantes competencias de las EMD que están financiadas por el consistorio, como pueden ser la iluminación pública, la limpieza viaria o el mantenimiento de los jardines. Cabe recordar que con el pago de los impuestos, los ciudadanos del municipio colaboran en el mantenimiento y disfrute de las principales instalaciones, como son la biblioteca, la Escuela Garona, la guardería, la sala polivalente, el Palai de Gèu o el Palai d'Espòrts entre otros.

TRABALH

Mès de 300 persones en eth Job Dating de Vielha

Eth primèr Job Dating de Vielha se saldèc damb un èxit d'assisténcia en tot arrecèber mès de 300 persones en cerca de trabalh. Ua trentia d'empreses a participat en aguesta accion en tot presentar lèu 250 lòcs de trabalh d'empreses dera Val d'Aran e deth sud de França entath pròplèu iuèrn. Ath delà dera gent qu'a participat presenciament, era organizacion a rebut un totau de 148 Curriculums Vitae via corrèu electronic. Era intencion ei qu'es jornades de Job Dating se poguen amiar a tèrme dus viatges ar an: un entara sason d'iuèrn, e eth dusau de cara ar ostiu. En aguest sens, era pròplèu primauera ei previst que s'amie a tèrme un nau Job Dating.

**DIUÈRSES
EMPRESAS DETH
SECTOR DERA
OSTALARIA
AMIÈREN A TÈRME
ENTREVISTES
AS ASSISTENTS
ENTÀ CORBIR ES
SÒNS LòCS DE
TRABALH ENTARA
PRÒPLÈU SASON
D'IUÈRN**

54

SIGUEC ETH NUMERÒ DE SHIVAUS QUE PARTICIPÈREN EN AGUEST CONCORS

XVau Concors Shivau Pirenenc

**ETH MES PASSAC, AUÈC LÒC EN PÒBLE DE SALARDÚ
UA NAUA EDICION D'AGUEST CONCORS COMARCAU**

TÈXTE: CLARA VILLAR

Eth passat dissabte, 13 d'octobre, Salardú acuelhec eth XVau Concors Morfologic Comarcau deth shivau de raça "Cavall Pirinenc Català", en quau participèren un totau de 54 shivaus.

Ena categoria Sobranya s'hèc damb era victòria Flica, de Carlos Solé, mentre qu'eth Soberan Zeus, de Joan España, siguec eth mascle en pujar naut deth pòdiu.

Ena categoria de Terçon, Sandokan, d'Eduardo Melero, s'emportèc

er aur, mentre qu'era Terçona Pepa, de Sergio Mir hèc çò de madeish.

Ena categoria de parelha, formada per ua cabala e un potro, guanhèc Reina, de Francisco Bruna Capel.

Pera sua part, Thor, d'Oscar Nart s'hèc damb era victòria ena categoria Shivau.

Era Associacion de criadors deth shivau de raça "Cavall Pirinenc Català" dera Val d'Aran collaborèc ena organizacion deth concors.

I siguec present eth Conselhèr d'Agricultura, Jose Enrique Arró

CONSELH GERAU D'ARAN

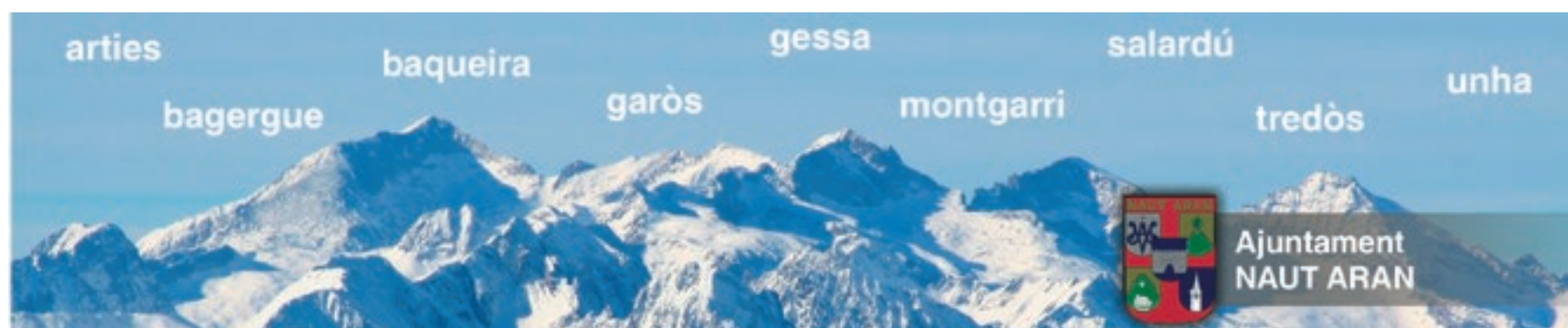
BAQUEIRA-BERET

Nauetats dera estacion

Es esquiadors que visiten era estacion d'esquí aranesa aguesta naua sason, poderàn gaudir deth nau airau damb eth nòm de Baciver, que some ua naua "B" as sectors classic de Baqueira, Beret e Bonaigua. Era estacion dera Val d'Aran e es Vals d'Àneu ascendirà damb aguesta ampliacion a 2.273 ha de terren esquiable. Era còta maxima a compdar d'ara seràn es 2.610m deth Cap de Baciver.

BAQUEIRA BERET

Er aizkolari basc Bihurri aufric ua
exhibicion de talha de sòcs

LAURA RODRÍGUEZ

Excellenta acuelhuda d' "Era Mongetada"

DAMB 2.000 VISITANTS E 500 PERSONES EN MINJAR, AQUESTA HÈSTA SE CONSAGRE COM UN DES EVENIMENTS DE REFERÈNCIA

TÈXTE: LAURA RODRÍGUEZ

Excellent afluència de gent ena celebracion dera setau edicion d' "Era Mongetada" de Bossòst. Un eveniment que se hè a coincidir damb era tradicionau hèira deth bestiar deth municipi, era darrèra deth cicle de tardor ena Val d'Aran.

En aquest sens, ua cinquantia de paradetes s'installèren en pòble en tot aufrir productes de proximitat e materiaus entara ramaderia. Coma eth sòn pròpri nòm indique, "Era Mongetada" vò méter en valor era mongeta deth territòri. Donques que

se tracte, segons es expèrts, d'ua des meliores mongetes blanques: de pèth fòrça fina, e damb un gost qu'arrebrembe es fruts shuts.

En marc des activitats programades, se compdèc damb era exhibicion d'un aizkolari vengut deth País Basc que talhèc sòcs. Ath delà, es Sautarets de Bossòst aufriren es sues dances tradicionaus a toti es assistents.

ER AJUNTAMENT RESPON

Çò qu'ei de toti

AMADOR MARQUÉS
BAILE DE BOSSÒST

Un pòble viu jamès non pare era sua activitat. A despiech dera manca de finançament public patida pendent es darrèri ans, er Ajuntament de Bossòst seguís eth sòn prètzhet entà mielhorar, conservar e mantier er espaci public, eth qu'ei de toti e totes. Ei per açò qu'acabam de condicionar e apraiar ua part fòrça importanta deth camin d'Era Lana, d'accès entà fòrça finques agropequàries dera poblacion. En aquest cas, òc qu'auem podut amiar a tèrme aquesta òbra per miei d'ua subvencion, fòrça excepcional, deth Plan de Camins Publics Locaus 2018-2020, dera Generalitat de Catalonha, e per açò auem agut de limitar es trabalhs as 625 mètres lineaus previsti en projècte. Atau auem pogut hèr front a ua mielhora de besonh en un tram fòrça maumerent dera via que connècte damb era carretèra segondària entà Arres. Ath delà, aquesta corporacion convocarà lèu eth concurs de licitacion entà rehabilitar es grades deth camp de fotbòl, damb es vestiaris includidi, pr'amor deth compromís artenhit entà resòlver es problèmes detectadi enes fonaments dera estructura dera bastissa e des derivadi pes grèus umitats. Conservar e mantier es equipaments publics com aquest ei tanben ua responsabilitat des administracions, en aquest cas, entà garantir eth desenvolopament dera activitat esportiva en municipi. E, en darrèr tèrme, demoram ua auta ajuda que mos permete mielhorar e ampliar eth cementèri, çò de mèts lèu possible, damb era volentat de suenhar era memòria des que ja non i son e de dignificar atau un espaci que mos aperten a toti e totes.

PAGESIA

Exposicion fotografica sus era Pagesia aranesa

Bossòst a inaugurat ua exposicion fotografica sus era Pagesia ena Val d'Aran pendent eth transcors deth temps. Es imatges, que daten des de principis deth sègle XX enquiath an 2000, mòstren es cambis qu'a anat patint eth sector pendent eth temps. Aquesta exposicion, que compde damb era interpretacion des fotografies per part d'un guida, se base en un libre publicat peth Musèu Etnologic dera Val d'Aran en 2005. Aquesta mòstra se poderà visitar pendent totes es dimenjades enquiath Pònt dera Purissima, en orari d'11 deth maitin enquiath 13 ores.

MANTENENÇA

Iniciadi es trabalhs de poda

Les dejà a començat es trabalhs de poda enes arbes entà afrontar eth periòde d'iuèrn. Aguesti, que s'alongaràn 3 setmanes, afectaràn diuèrsi espacis de Les: era zòna der Ajuntament, eth parcatge San Cristobal, es banhs, eth cementèri, etc. Se preten preservar eth païsatge forestau urban entà auer ua conservacion optima de cara ath pròplèu ostiu e evitar es inconvenienti dera queiguda de huelha o er excessiu creishement de branques.

AJUNTAMENT DE LES

LAURA RODRÍGUEZ

FORMACION

Celebracion der "Ostalween"

Era Escòla d'Ostalaria de Les celebrèc eth sòn particular "Ostalween" en tot celebrar un minjar tematic. Atau, tota sòrta de motius e caracterizacions restacadi damb Halloween se dèren cita en centre: aranhas, cavòts, vampirs... Aguesta naua edicion compdèc damb ua seishantia de persones ena taula. Ua oportunitat entàs alumnes tà auer contacte dirècte damb clients e, atau, afrontar es possibles pòurs dera futura profession en tot demostrar es coneishements aquerits ena Escòla d'Ostalaria.

Es hèstes deth huec s'an convertit en un des grani atractius dera Val

AJUNTAMENT DE LES

Es hèstes deth Huec arriben ara Expotural

COMA AUVIATGE CULTURAU IMMATERIAU DERA UMANITAT PERA UNESCO, ES HÈSTES DETH HUEC AN AGUT PROTAGONISME ENA HÈIRA

TÈXTE: LAURA RODRÍGUEZ

Gràcies ara sua designacion pera Unesco coma Auviatge Imateriau dera Umanitat en 2015, es Hèstes deth huec s'an convertit en un des principaus atractius der estiu aranés.

Per aquerò, er Ajuntament de Les volec èster present ena hèira Expotural de Madrid a principis de noveme.

Damb centenats d'activitats organitzades entà toti es publics, era hèira Expotural se focalizèc ena aufèrta de torisme rurau e d'aventura, d'espòrts de montanha e parcs nacionaus protegidi d'11 comunitats autonòmes. Un

eveniment que Les a aprofitat non sonque entà dar a conéisher es sues Hèstes deth huec, senon tanben d'au-ti atractius dera localitat.

Ath delà, eth president d' "esMontañas", Francés Boya, e era baïessa de Madrid, Manuela Carmena, signèren ena Expotural un acòrd de collaboracion entà impulsar era sensibilizacion deth cap-lòc d'Espanha damb eth mon rurau. Damb eth, se vò hèr front as rèptes des zònes de montanha, coma pòden èster era despo-blacion o era creacion d'oportunitats.

Ac endonviaràs segur!

Anóncia-te ena nòsta publicacion

Demana informacion en **973 248 004**

#Espòrts

FREERIDE

Dus freeriders aranesi anaràn tara finau mondiau

Es riders aranesi Abel Mòga e Julián Puras, de 17 e 16 ans, an estat seleccionadi coma es melhors esportistes ena disciplina de Freeride e participaràn ena finau mondiau que se realizarà ena estacion de Krappel, en Àustria, pendent eth pròplèu 2019.

CONSELH GENERAU D'ARAN

CONSELH GENERAU D'ARAN

TRAIL RUNNING

Roc e Feixas, òr ena Vertical

Agustí Roc e Arce Feixas se proclamèren guanhadors en categoria masculina e femenina, respectivaments, dera 8au edicion dera Vertical Aran Vielha-Montcorbison. Lèu 100 participaires realizèren quauqua des modalitats: marcha populara, pujada populara Vertical Aran e carrèra Vertical. Era destinacion dera pròva siguec eth cim deth Montcorbison, a 2.170 mètres, damb 1.200 mètres de desnivèu positiu e 4 quilomètres de recorregut.

Es Special Olympics compdèren damb mès de 1.500 participaires

CONSELH GENERAU D'ARAN

10 medalhes entà ADDA enes Special Olympics

AGUESTA INICIATIUA AJUDE AS PERSONES DAMB DISCAPACITAT INTELLECTUUAU A AUAÑÇAR EN SÒN INCLUDIMENT ENA SOCIETAT

TÈXTE: LAURA RODRÍGUEZ

Ueit usatgèrs d'ADDA participèren enes Special Olympics en tot arténher un totau de 4 medalhes d'aur, 3 d'argent e 3 de bronze.

Aguesta darrèra edicion des Special Olympics auec lòc ena Seu d'Urgell e en Andòrra deth 4 ath 7 d'octobre e compdèc damb era participacion de mès de 1.500 esportistes vengudi de toti es cornèrs deth mon.

Aguest tipe d'eveniments cerque prebotjar es abituds esportives entre aquest

collectiu. En aquest sens, er espòrt ei considerat un estrument entà transméter valors, en tot garantir qu'es participaires gaudissen d'ua competicion digna e equilibrada. Atletisme e natacion sigueren bères des pròves organizades en eveniment.

Eth sindic d'Aran, era conselheira de Salut e Benestar e eth conselher de Territòri d'Aran, arreceberen as esportistes en Conselh Generau en tot balhar-les era enorabona.

#eth Debat d'Aran

LAURA RODRIGUEZ

ETH DEBAT D'ARAN DETH MES DE DESEME SERÀ:

Valoracion des projèctes e decisions politiquas des darrèri mesi de 2018

Se vòs hèr bera pregunta, envia un corrèu electronic a:
aran@lleidatv.cat

CAMPA TOT ETH DEBAT
arantv.alacarta.com

Eth pas des jodius pes Pirenèus

PENDENT ERA DUSAU GUÈRRÀ MONDIAU ERA VAL D'ARAN FORMÈC PART D'AGUESTA ROTA DE PAS

TÈXTE: **CLARA VILLAR**

Pendent es ans 30 e 40 deth sègle passat, era creishuda der antisemitisme e eth fascisme ena Alemanha nazi, obliguèren a milions de jodius a abandonar es sòns païsi entà sajar de conservar era vida.

Provenenti de diferents païsi d'Euròpa e damb destinacion a America o Israel, fòrça milèrs de personas recorreren es Rotes des Pirenèus en tot cercar ua naua oportunitat en tot huir der Holocaust e eth nazisme. Era Val d'Aran siguec un des territòris que formèc part d'aguestes rotes clandestinas e sigueren moltes es familhas araneses que dèren un còp de man a totes aqueres personas qu'ac aueren de besonh.

Aguestes migracions massius es tauen organizades per organizacions jodius internacionaus. Gran part des jodius que passèren peth nòste parçan èren gent benestant, damb mieis e recors, que compdauen damb contactes en França que les organizauen eth viatge. Ua trauèssa bric facil, auent en compde que se tractaue de personas bric acostumades as nòs-

tes montanhes e que non venguien premanides entà hèr front as dures condicions as que s'auien d'afrontar.

Un còp arribadi a Espanha, aguesti jodius depenien der umanisme o es ideaus des des fòrces de seguretat dera termièra qu'èren, en darrèra instància, qui decidien se les deishauen passar entà contunhar era rota a Barcelona o, peth contrari, les tornaue tà Alemanha, país damb eth qu'eth dictador Franco auèc pendent ans ua estreta relacion.

Canejan, Les, Bossòst, Es Bòrdes, Vielha o Montgarri sigueren quauqui des pòbles aranesi testimònis d'aguest moment istoric tant important.

De tot açò e molts mès aspèctes d'aguestes rotes clandestinas des Pirenèus e tot çò que comportèren en parlèrem damb Elisa Ros, Tecnica de Patrimòni Culturau deth Conselh, Juanita Santafusta, testimòni en França, e Jèp de Montoya, Assessor de Cultura e Patrimòni deth Conselh pendent eth darrèr Debat d'Aran TV, que ja pòs tornar a veir ena web.

Es frases de...

ELISA ROS
TECNICA DE PATRIMÒNI CULTURAU

"Darrèr d'aguestes migracions pes Pirenèus i auien organizacions jodius internacionaus"

JUANITA SANTAFUSTA
TESTIMÒNI

"Non mos cau desbrembar jamès aguesta part dera istòria, entà non tornar a repetir-la"

JÈP DE MONTOYA
ASSESSOR DE CULTURA E PATRIMÒNI DETH CONSELH

"Eth pòble aranés acuelhèc a molts d'aqueres jodius qu'ac aueren de besonh en un acte d'umanisme"

ETH CLUB ARANÉS

Era plataforma online gratuïta tà apréner aranés de forma tutorizada

TÈXTE: LAURA RODRÍGUEZ

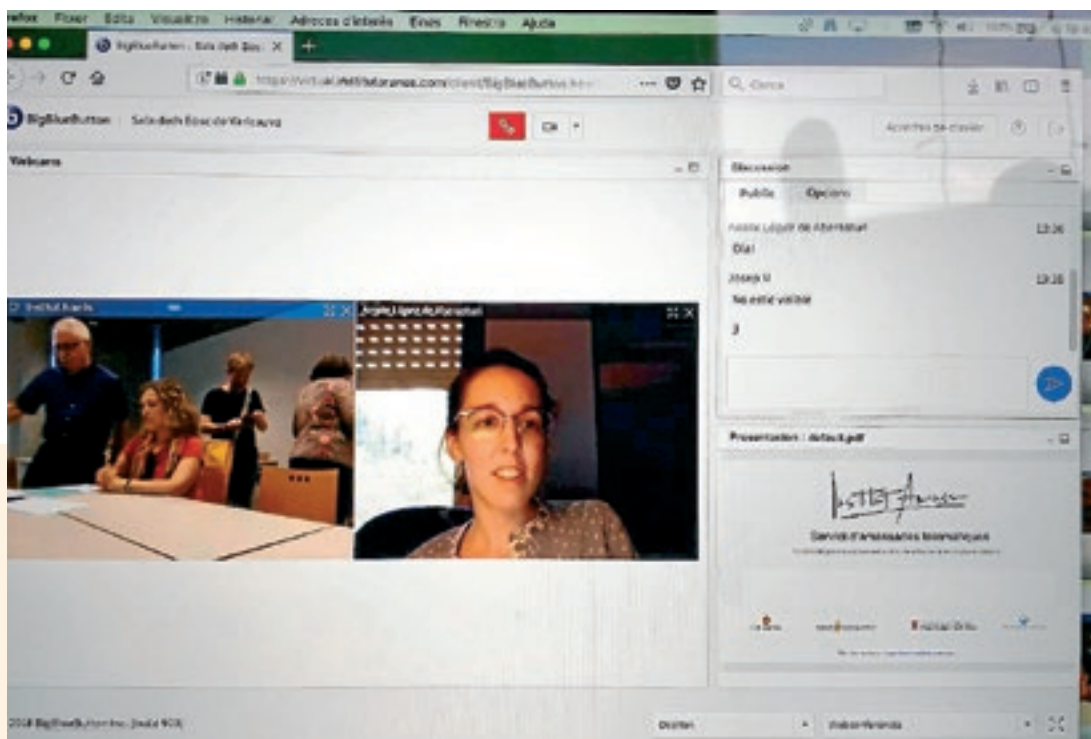
Eth Club Aranés nèish en Lhèida coma projècte der Institut Aranés consistent en un portau tutorizat d'aprendissatge d'aranés en linha que sage d'apropar era lengua a toti aqueri interessadi que la volguen apréner quan volguen e a on volguen. Es nivèus qu'aufrís ena actualitat son er A1 e er A2. En çò que tanh ara metodologia, eth Club Aranés preten centralitzar toti es recorsi en un unic lòc, en tot aufrir un espaci d'aprendissatge interactiu, facil e complèt. Totun, aguesta plataforma cerque que cadun pogue apréner era lengua ath sòn ritme. A traùs d'unitats teòriques, unitats de renfortiment, unitats de sintèsi, trabalhant era expression orau e era expression escrita e eth plantejament d'exercicis interactius, se sage d'ensenhar er aranés de forma integráu. Ua des caracteristiques mès remercables deth Club Aranés ei era sua gratuïtat. D'aguesta forma, es docents implicadi en projècte son totauments voluntaris e en cap cas son remuneradi. Un hèt que permet as alumnes apréner er aranés totauments de franc. Ath delà, es docents s'encarguen de hèr un seguiment des alumnes en tot interactuar damb eri tà motivar-les e acompanyar-les en sòn procès d'aprendissatge.

Eth rèpte deth Club Aranés ei eth de créisher e arténher mès docents e alumnes, tot e que ja s'i an inscrit mès de 700 alumnes de toti es cornèrs deth mon. Un aute des objectius ei eth d'aufrir eth nivèu B1 e mès endauant eth B2.

Ath delà, cada dijaus pera tarde s'amie un grop de conversa presenciau ena Universitat de Lhèida, a on tanben se hèn videoconferències damb es alumnes interessadi.

CLUB ARANÉS

CLUB ARANÉS

AN DE FONDACION

2015

PLANA WEB

WWW.ARANES.CLUB

NUMÈRO DE DOCENTS

6

NUMÈRO D'ALUMNES

MÈS DE 700

QUÉ HEM?

Jos era mèrca der Institut Aranés, eth Club Aranés a anat creishent damb era voluntat de promòir era coneishença e er aprenentatge dera lengua e cultura araneses. En tot adaptar-se as nau besonhs dera societat, es còrs qu'aufrís era iniciatua se seguissen en linha e damb eth seguiment des tutors.

EN ETH CLUB ARANÉS EXISTÍS UA GRANA INTERACCION E CONFIDANÇA ENTRE ES ALUMNES E ES TUTORS, PER AQUERÈ ES VIDEOCONFERÈNCIES SON ABITUAUS

«En cap cas è desaubedit. È aubedit as que votèren»

Quina ei era tua reaccion dauant es recents demanes per part dera Fiscalia e Avocacia der Estat? Senti ràbia e indignacion. Non pòt èster qu'un país que se considèra democratic demane 25 ans de preson a dirigents politics e 17 ans de preson contra dirigents de movements sociaus. Açò non ei democràcia, ei un estat repressiu e violent que se trape mès a pròp d'ua dictadura, coma pòirie èster Turquia. Eth pitjor cas ei eth dera Presidenta deth Parlament, Carme Forcadell, qu'ei processada per perméter eth debat.

Qué t'a demanat Fiscalia en tòncas? Me demanen un an e ueit mesi d'inabilitacion tà cargue public e ua multa de 30.000 èuros per desaubediment grèu. En cap cas è desaubedit, senon qu'è aubedit a toti aqueri que votèren enes eleccions autonomiques de seteme de 2015. Era mia obligacion ère complir damb eth programa electorau deth mèn grop e defèner es resultats des urnes, e atau ac è hèt.

Quines estrategias de defensa preneràs? Non anarè a defèner-me, anarè a acusar ar Estat espanhòu. Voi méter en evidéncia era vulneracion des drets e libertats des processadi e de toti es catalans que votèren democraticaments. Demori qu'era

LAURA RODRÍGUEZ

MIREIA BOYA ENTREVISTA

TÈXTE: **LAURA RODRÍGUEZ**

Era exdeputada dera CUP, era aranesa Mireia Boya, ei ua des dirigents politics afectades peth procés qu'er Estat espanhòu dauric dempús deth referendum der 1 d'octobre. Processada per desaubediment grèu peth Tribunau Suprèm, e en tot auer arrecebut es demanes Fiscalia, ara se trape ara demora d'un jutjament.

comunitat internacionau se dongue lèu compde de tot çò qu'està hènt er Estat espanhòu damb Catalonha.

A cambiat era tua vida? Eth patiment ei assumible se ei entà lutar pes drets e libertats des ciutadans. A nivèu personau me calec barrar era casa rurai per amenes grèus de mòrt e destruccion deth patrimonì. Ara me cau afrontar aquest jutjament, a aurè de

deishar eth mèn actuau trabalh e anar a víuer a Madrid entà meter-me a disposicion dera justícia.

A valut era pena aguesta luta? Sí, estam lutant pera democràcia e pes generacions qu'an de vier. Era democràcia ei era oportunitat de decidir sus toti es aspèctes dera nòsta vida e considèri que non poder decidir ei autoritarisme, non ei democràcia.

www.cudos-consultors.com

Juridic · Laboral · Fiscal · Comptable · Assegurances · Trànsit · Gestoria · Finques

Plaça Pau Casals, 6 pral.
 25600 BALAGUER
 T 973 45 05 55 F 973 45 08 09

Passeig de Ronda, 57 baixos
 25006 LLEIDA
 T 973 28 28 18 F 973 28 29 89

Av. Maladeta, 19 baixos
 25530 VIELHA
 T 973 64 32 32 F 973 64 32 32